III. Řízení trestní.

V trestním řízení mohou rovněž protokoly od osob psaní neznalých býti podepsány pouze znamením ruky. Každý protokol budiž vyslechnuté osobě přečten nebo na požádání ku přečtení předložen a o tom, že se tak stalo, jakož i že protokol byl schválen budiž v protokole poznámka učiněna. Protokol pak má býti od vyslechnutých osob podpisem nebo znamením ruky na každém archu podepsán (§ 105 tr. ř.). Bylo-li na protokol napsáno toliko znamení ruky, budiž jméno vyslechnutého od zapisovatele připojeno (§ 17 vyk. nař. k tr. ř.).

IV. Právo trestní důchodkové.

Každý, kdo byl u trestního úřadu důchodkového vyslechnut, má protokol o svém výslechu, a sice na každém archu, vlastnoručně podepsati nebo, neumí-li psáti svým znamením ruky potvrditi (§ 670 tr. z. důch.). K prostému doznání jest zapotřebí, aby se stalo písemně a bylo tím, kdo se přiznal, podepsáno nebo, neumí-li psáti, znamením ruky u přítomnosti dvou nestranných svědků potvrzeno (§ 686 odst. 2 tr. z. důch.). Svědecké protokoly buďtež od svědků podepsány nebo, neumějí-li tito psáti, znamením ruky opatřeny (§ 712 tr. z. důch.).

V. Právo poplatkové.

Potvrzení znamení ruky tím, kdo jméno dotyčné osoby připojil, pokládá se za podstatné části listiny nebo spisu, které nemusí býti zvlášť kolkovány (§ 34 odst. *d* popl. z.).

Znělka přísežní obsahuje slovné znění přísahy, jež má se před soudem skládati. U přísah stran ve starém řízení soudním se vyskytujících skládala se z průvodní věty spojené s úvodními a konečnými slovy zákonem stanovenými. Přísežní znělku pro přísahy všeho druhu bez ohledu na náboženské vyznání toho, kdo přísahu skládati má, vytkl zákon ze dne 3. května 1868 č. 33 ř. z. (pro mohamedány dv. dek. ze dne 26. srpna 1826 č, 2217). Přísahy stran starého řízení soudního počínaly dle zmíněného zákona vždy slovy: »Přísahám Bohu Všemohoucímu a Vševědoucímu přísahu čistou, že . . . . . (nyní následují slova přísahy)« a končily slovy »k tomu mi dopomáhej Bůh!« Kontext přísežní věty měl soudce dle § 208 všeob. s. ř. přesně stanoviti, aniž by v přísahu pojímal okolnosti k věci patrně nenáležející. Přísežní znělku bylo k žádosti za nastoupení přísahy připojiti v opise (dle praxe mnohých soudů ve dvou opisech, z nichž jeden obdržel odpůrce). Při roku stanoveném ku složení přísahy předčítal soudce, šetře předepsaných obřadností, přísežní znělku a přísahající ji po něm odříkal.

Ohledně přísahy němého ustanovuje dv. d. ze dne 28. září 1842 č. 644 sb. z. s., že přísežní znělka má býti od němého, nebo bylo-li by mu to obtížno, od třetí osoby napsána a jemu (za šetření obřadností) u přítomnosti dvou svědků, jimž jsou jeho posuňky známy, přečtena, při každé jednotlivé větě pak má býti němý vyzván, aby dal znamení, že ji potvrzuje, načež celá přísežní znělka od něho má býti podepsána s dodatkem, že napsanou přísežní znělku jako pravdivou přísahu stvrzuje, k čemuž mu pomáhej Bůh.

O přísaze hluchoněmých ustanovuje výn. min. sprav. ze dne 23. září 1850 č. 12.926: Je-li svědek hluchoněmý čtení a psaní znalý, budiž mu přísežní znělka dána, aby si ji přečetl, a když mu bylo dáno poučení o křivé přísaze, od něho podepsána. Možno-li se s ním doroz-

uměti skrze přísežného tlumočníka znameními, budiž mu sdělena v této řeči přísežná znělka a poučení o křivé přísaze a právě tak buď od něho přísaha vykonána. Není-li žádný z těchto způsobů možný, budiž od přísahy jeho upuštěno.

Slovné znění přísežné znělky pro svědky v civilním a trestním řízení jest: »Přísahám Bohu Všemohoucímu a Vševědoucímu přísahu čistou, že o všem, nač od soudu budu tázán (jsem byl tázán), pouhou a úplnou pravdu vypovím (jsem vypověděl); k tomu mi dopomáhej Bůh!« a pro znalce v řízení civilním a trestním: »Přísahám Bohu Všemohoucímu a Vševědoucímu přísahu čistou, že nález a své dobré zdání podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a podle pravidel vědy (umění, řemesla) podám; k tomu mi dopomáhej Bůh!«

Mohamedánu budiž především dáno předepsané napomenutí, načež mu má soudce předříkávati okolnosti, které má přísahou stvrditi, a když je byl přísahající hlasitě a srozumitelně opakoval, otáže se »Přísaháš k Bohu?« načež přísahající odpoví »Jemin ederim;« (přísahám) a připojí jednu z následujících formulek neb i všechny tři zároveň: »Billahi Taala« (k Bohu Nejvyššímu) neb »Wallahi« (k Bohu) neb »Bismillahi« (ve jménu Božím). Podle těchže předpisů budtež i svědci mohamedánské víry do přísahy vzati. Když byli opakovali všeobecné ujištění, že pouhou pravdu vypoví, čte se jim otázka: »Přísaháš k Bohu?«, načež tito mají odpověděti týmž způsobem jako u přísahy stran. Všechny ostatní předpisy o formě přísahy, zejména též dv. d. ze dne 1. října 1846 č. 987 sb. z. s. o přísaze židů, byly zákonem ze dne 3. května 1868 č. 33 ř. z. zrušeny.

Zákon ze dne 3. května 1868 č. 33 ř. z. byl čl. XL. uv. zák. ku platnému civ. s. ř. v platnosti zachován. Civilní soudní řád sice nepřejal rozhodovací přísahy stran ze starého řádu soudního, stanoviv na místě ní jako krajní prostředek průvodní přísežný výslech stran (§§ 371 a násl. c. ř. s.), avšak přece vyskytá se i v platném soudním řádě v jistém případě možnost učiniti závislým výsledek sporu od vykonání určité přísahy, totiž při smíru. Dle § 205 c. ř. s. může v soudním smíru uznání právního poměru nebo převzetí závazku k některému plnění, snášení neb opomenutí býti učiněno závislým na vykonání smluvené přísahy. Přísaha, jejíž text může býti ihned umluven, smí míti za předmět toliko sporné skutkové okolnosti. V tomto případě pak rovněž se bude smluvená přísaha skládati ze slov úvodních a konečných zákonem předepsaných, mezi něž se vloží vylíčení okolností, jež přísahou mají býti dokázány. Jakýsi zbytek přísahy stran lze spatřovati nyní při přísežním výslechu stran v tom, když soud — nikoli tedy odpůrce — nařizuje přísežný výslech, rovněž určí znění, ve kterém přísežná výpověď v jednotlivých okolnostech státi se má (§ 377 odst. 2 c. ř. s.). Avšak formálně má strana vykonati i tu přísahu svědka dle zák. ze dne 3. května 1868 č. 33 ř. z. před přísežným stvrzováním rozhodných okolností a nelze tu užíti formule přísahy strany podle dříve platného práva předepsané u přísah stran (srv. Ott, Soustavný úvod ve studium nového soudního řádu, díl II. str. 202).

Zneuctění.

I. Ve smyslu povšechném rozumí se zneuctěním odnětí občanské cti vůbec, ať již bezprávným činem jiného (urážka atd.), či nálezem trestního soudu. V tomto širším smyslu se však výrazu zneuctění v naší právnické mluvě neužívá; ovšem mluví se o jistých zneucťujících činech